

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1013.

CHICAGO, ILL., 10. FEBRUARJA, (FEBRUARY 10), 1927.

LETO—VOL. XXII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Vprašanje "moče" in "suše".
Kaj je politika med ameriškimi Slovenci.
Po konvenciji U. M. W. of A.
Zbliževanje med papežem in Mussolinijem.
Zadruga, ki ima ves monopol.
Clevelandsko stav. in posojil. društvo.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Prihodnja konferenca J. S. Z. v zapadni
Pennsylvaniji.
Borba za kruh sili človeka misliti.
Sedmo zborovanje ohijske konference JSZ.
Razno iz Subleta.
Dramska priredba barbertonskega kluba JSZ.
Po Lewisovi izvolitvi in konvenciji U. M. W.

Tudi Glencoe ni brez zabav.
Družaben večer v počast sodruginji Kirkpatrick.
Večerna šola za politično ekonomijo
v Clevelandu.
Plesna veselica kluba JSZ. v Pipetownu.
Popravek k dopisu iz Lawrence.
Priznanje in zahvala za sodelovanje.
Upravni odbor "Proletarca" za l. 1927.
Priredbe klubov JSZ.
Agitatorji na delu.

RAZNO.

Divji plameni (Tone Seliškar).
Vičipci.
Gregor Ovsenik (Ivan Vuk).
Priredbe slov. organizacij v Chicagu.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Narcénina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

Tisoč novih naročnikov.

UPRAVNI ODBOR je na svoji seji dne 4. februarja zaključil podvzeti kampanjo, katere cilj je dobiti "Proletarcu" najmanj TISOČ NOVIH NAROČNIKOV. Podrobnosti bodo objavljene v kratkem.

Dasi se število naročnikov "Proletarca" veča, se ne veča tako kot bi bilo potrebno. V interesu vsega jugoslovanskega delavstva v tej deželi je, da se Proletarca razširi. Radi stavk in drugih delavskih bojev je potrebno, da imamo razširjeno delavsko glasilo, ki ne služi razun delavski nobeni drugi stvari.

Prihodnje leto bo imela JSZ. svoj kongres, socialistična stranka svojo konvencijo, in vršile se bodo predsedniške volitve. Da bo naše delavstvo o vsem pravilno poučeno s stališča zavednega delavstva, je potrebno, da čita socialistično glasilo.

V našem javnem življenju naskakuje reakcija pod masko "proč s politiko" organizacije, ki jih je zgradilo DELAVSTVO. Naskakuje jih, ker so postale važne ustanove in jih hoče osvojiti ZASE v svoje sebične namene. Ako hočemo, da se jim nakane ne posrečijo v nobenem slučaju, je potrebno, da RAZŠIRIMO "Proletarca".

Tisoč novih naročnikov za delavski list, urejevan kakor je Proletarec, je dosegljivo število, ako naročniki, posebno agitatorji, hočejo. Hoteti pomeni namreč v tem slučaju tudi delo. Delo je, da pridobimo tiste, ki še niso naročniki, v imenik naročnikov in čitateljev "Proletarca".

Tisoč novih naročnikov bi pomenilo najmanj štiri tisoč novih čitateljev "Proletarca" in s tem velik razmah našega gibanja.

Sodrugri in somišljeniki, v tej kampanji, ki se prične v kratkem, pojdite v akcijo vsi, da čim prej dosežemo njen cilj, ki je: TISOČ NOVIH NAROČNIKOV.

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1013.

CHICAGO, ILL., 10. FEBRUARJA, (FEBRUARY 10), 1927.

LETO—VOL. XXII.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

VPRAŠANJE "MOČE" IN "SUŠE".

Poleg hollywoodskih "škandalov" in "novic" ki opisujejo misteriozne umore, je v ameriskem javnem življenju vprašanje "moče" in "suše" še vedno zelo važen problem in v volilnih kampanjah najvažnejši. Ta je za "močo" in oni je za "sušo", oziroma, eden propagira lahka piva in vina, drugi pa zagovarja vodo in druge brezalkoholne pijače za edine, ki bi jih smel piti krščanski človek.

To pomlad bodo v nekaterih večjih mestih, med drugimi v Chicagu, županske volitve. V volilnih kampanjah je najvažnejše vprašanje za in proti prohibiciji. Drugo ni važno. Novembra prošlo leto smo imeli kongresne volitve. Eni kandidatje so bili "mokračji" in drugi "suhači". Na odrih so se suhači drli, kakor da je obstanek sveta odvisen samo od tega da se ameriško prohibicijo ohrani, mokračji pa, da se jo odpravi. Vsi pa so hinavsko zavijali oči in rekli: "Ker prohibicija obstoji, jo bomo spolnjevali. In mokračji imajo navado dostavljati: "Toda delujemo, da se jo odpravi." Po "težkem agitacijskem delu" dan na dan pa so pili reči, ki jih prepoveduje Volsteadov zakon. Hinavščina na vseh koncih in krajih. Pijančevanje vsepovsod. Lažnjivih dokazovanj o škodi in koristih prohibicije na kupe.

Novembra lansko leto so v nekaterih državah imeli referendum, ki je dal ljudstvu priliko, da glasuje za ali proti prohibiciji. V Illinoisu se je dve tretjini volilcev izreklo proti, in samo ena za prohibicijo. Toda isti volilci so z veliko večino izvolili "suhača" in Insullovega korumpiranca Smitha v zvezni senat, medtem ko je bil izrazit "mokrač" Brennan, kandidat demokratske stranke za senatorja, poražen. Smith je "suhač", karkoli že to pomeni, in je vzlic temu dobil večino v "mokrem" Illinoisu. To je eden izmed tisočerih dokazov, da izrabljajo politiki kapitalističnih strank vprašanje prohibicije tako, da drže z njim pozornost volilcev od drugih, veliko važnejših vprašanj. Kajti vzlic večletni prohibiciji je "pijače" še vedno mnogo na trgu. V zveznem senatu in v zbornici poslancev imajo suhači večino, toda nobena tajnost ni več, da ako bi glasovali tako

kakor pijejo, bi bila prohibicija že davno pozabljena! Toda prohibicija služi kot najboljši vir korupcije. Tisoči policijskih, zveznih in drugih uradnikov imajo z njeno "pommo" postranske dohodke v obliki podkupnin. Malokateri kandidat republikanske ali demokratske stranke, pa naj bo suhač ali mokrač, je pošten v svojem propagiranju za ali proti prohibiciji. Služi jim samo za agitacijsko sredstvo, ki se je obneslo kakor še nikdar nobeno doslej.

V Wisconsinu so v kampanji za novembrske volitve mnogo govorili o prohibiciji. Wisconsin je na glasu kot "mokra" dežela, ne samo radi mnogih jezer ki jih ima, ampak tudi radi "močne" pijače, ki se jo dobi v salunih. Na dan volitev je ljudstvo poverilo senatorski sedež mokraču Blainu, suhača Zimmermana pa je izvolilo za guvernerja. In vendar je velika večina proti prohibiciji.

Velika mesta so vsa proti prohibiciji. Cleveland je eno izmed njih. Toda vzlic temu se dogodi, da dajo taka "mokraška" mesta večino kakemu zagrizenemu suhaču, ki kandidira bodisi v kak okrajni urad, ali pa za zveznega senatorja. Čemu? Največ zato ker je ljudstvo toliko zavajano politično, da je postalo že neobčutljivo, in pa zato, ker SE ZAVEDA, da ga z agitacijo za in proti prohibiciji blufajo. A se vendar pusti blufati — in v tem je zapopadeno vse zlo prohibicije.

Demokratska in republikanska stranka se pripravljata na predsedniške volitve v znamenju "prohibicije". Namreč, prohibicija služi obema kot sredstvo, s katerim se ogibati drugim problemom. V obeh so med drugimi tudi ljudje, ki jim je prohibicija najsvetejši zakon, in ti se bore z derviško navdušenostjo, da jo ohranijo. To podžiga fanatične mokračje na enako ljut odpor. Velikemu delu ljudstva pa je tak boj zelo blizu in se zanj interesira. Vest o imperialistični politiki ameriške vlade čita zelo površno in jih ne pojmuje pravilno. Pozna pa razliko med pivom in vodo, in posebno med žganjem in vodo. Kako enostavno!

Socialistična stranka je na svoji konvenciji

l. 1926 v Pittsburghu sprejela resolucijo, v kateri — na kratko povedano — izraža sledeče stališče. Volsteadov zakon naj se spremeni v toliko, da bo dovoljeval lahke alkoholne pijače. Produkcija in distribucija naj bo pod strogo državno kontrolo in v kolikor mogoče, naj bo produkcija državna. Ob enem naj država skrbi za vzgojo, ki bo ljudstvu v najjasnejših oblikah pokazala škodljivost čezmernega uživanja alkoholnih pijač.

To je najboljšo sredstvo, da se ozdravi "prohibicija". In če bi ameriško ljudstvo ne bilo v politiki tako površno vzgojeno, bi sledilo programu naše stranke, katera mu pravi: Ne pustite, da bi vas slepili s prohibicijo, kajti dasi je to važno socialno vprašanje, so pred nami tudi druga, ki so enako važna in nekatera še važnejša. Rešena bodo le, ako se boste vi zavedli, da ste marijoneta v rokah politikov kapitalističnih strank in bigotov. Kajti če pridete enkrat do tega spoznanja, bodo potem sledila tudi druga, ker je prvo ključ do vseh drugih.

Po XXX. konvenciji unije premogarjev v Indianapolisu.

Okrog tisoč pet sto delegatov se je udeležilo konvencije premogarske unije, ki je bila otvorjena dne 30. januarja. Zborovala je v znamenju premoči takozvane Lewisove mašine. Lewis je zopet pokazal precej spretnosti v taktiki in s svojo večino diktiral konvenciji in s tem uniji svojo voljo.

Najvažnejša stvar pred konvencijo je bilo vprašanje nove pogodbe z operatorji in unijskih okrožjih, katera poteče na poljih mehkega premoga l. aprila t. l. Opozicija je v svojih resolucijah predlagala, da se uvede v zahteve, ki jih unija predloži premogovski družbam, povišanje plače, skrajšanje delavnika in razne druge ki bi, ako jih družbe sprejmejo, izboljšale delovne razmere med premogarji.

Pogoje, katere unija predloži operatorjem, izdela poseben mezdni odbor, in konvencija o njih razpravlja. V teh pogojih je samo nekaj sprememb, v ostalem so enaki kakor so bili sprejeti na Jacksonvillski konferenci. Unija bo v glavnem zahtevala, da ostane sedanja mezdna lestvica nespremenjena. Povišanja plač ne bo zahtevala, ker mora unija v obstoječih razmerah koncentrirati svoje sile predvsem na to, da ohrani, kar je pridobila. Dokler ne bodo premogarji organizirani in unija priznana v državah Kentucky, W. Virginia, Alabama, Tennessee in v drugih važnejših premogovski okrožjih, toliko časa ni misliti na izboljšanje razmer niti v krajih, kjer so premogarji organizirani in unija priznana. Temu problemu je

konvencija posvetila mnogo časa. Zaključila je z 943 proti 548 glasovom, da ima glavni odbor neomejeno moč razpisovati izredni asessment v svrhu organizatoričnega dela v prej omenjenih neunijskih krajih. Manjšina je glasovala proti vsled tega, ker je smatrala, da glavni odbor ne bi smel imeti neomejene pravice razpisovati izredni asessment. Ker je hotela, že potem ko je bil predlog sprejet, da se natančno spozna, kdo je za in kdo proti, je zahtevala poimensko glasovanje. Pravila U.M.W. določajo, da ako zahteva 30 odstotkov delegatov poimensko glasovanje, se jim mora ugoditi. Ob tej priliki se je izreklo zanj 444 delegatov, — trije premalo, da bi tvorili 30 odstotkov delegacije. Kadar se glasuje poimensko na konvenciji kakor je U.M.W., vzame par dni časa.

Konvencijo so pozdravili razni predstavniki organiziranega delavstva, med njimi Wm. Green, predsednik Ameriške delavske federacije in bivši gl. blagajnik unije U.M.W., ki je dejal, da je čas, ko dobi delavstvo peturni delavnik, blizu. Naglašal je, da mora postati pravilo ameriškega organiziranega delavstva, da čim večja je produkcija na povprečnega delavca, toliko večja mora biti plača, ki jo prejema, kajti le ta način je mogoče vzdržati ravnotežje. Omenjal je tudi komuniste in dejal, da so kot delavski faktor odigrali. Sedaj imajo samo še vlogo razdiračev unij, kar so pokazali posebno v New Yorku in v U. M. W.

Resolucijo za ustanovitev delavske stranke je konvencija zavrgla in sprejela ono resolucijskega odbora, s katero se izjavlja za nestranksko politično akcijo kot jo zastopa Ameriška delavska federacija. Zavrgla je resolucije za priznanje sovjetske Rusije in mnogo drugih, ki so bile na konvenciji večinoma brez zagovornikov.

Sprejeta je bila določba, ki pravi, da člani Workers Party in njene Fosterjeve izobraževalne lige strokovnih organizacij ne morejo biti člani U.M.W. Predlagatelji so utemeljevali svoj predlog s stališča, da je taktika komunističnih organizacij v unijah enaka oni "dualnega unionizma" in izpodkopava življensko silo unije. Isti predlog ob enem določa, da ne morejo biti v U.M.W. ne samo komunisti, ampak tudi člani I. W. W. in vsake druge dualne unije, nadalje člani Ku Klux Klana in narodne trgovske komore. Debata o predlogu je bila burna. O komunističnih agitatorjih je eden gl. odbornikov dejal, da so le eni agentje Rusije, drugi pa so pod komunistično masko plačanci premogokopnih družb in detektivskih agentur. Samo petnajst delegatov je glasovalo proti predlogu, kar znači, da je na tej konvenciji vpliv komunistov padel daleč pod ničlo. — Ko je vprašal za besedo Powers Hapgood, bivši član U.M.W., ki je imel delegatsko poverilnico od lokala v Cressonu, Pa., mu je rekel pred-

sednik Lewis, da naj bo na miru in se vsede kam zadaj, ker je izključen iz unije in nima besede. Ko se ni udal, ga je nekaj delegatov, treniranih za tak posel, pograbilo in mu dali tudi nekaj sunkov. Alexander Howat je imel delegatsko poverilnico od lokala v Scammonu, Kans., in kakor Hapgoodu, je Lewis tudi njemu naznanil, da je izključen iz unije, torej ne more biti delegat.

Precej debate je povzročil predlog, ki določa povišanje plače predsedniku Lewisu iz osem na dvanajst tisoč dolarjev letno, in podpredsedniku ter tajniku iz sedem na devet tisoč dolarjev. Ko so nekateri delegatje zahtevali poimensko glasovanje, jim je podpredsednik Murray dejal, da znašajo vsa povišanja, zapopadena v predlogu, samo \$8,000 letno, medtem ko samo eno poimensko glasovanje stane unijo \$30,000. Predlog je bil sprejet.

Vsi glavni odborniki so v svojih poročilih naglašali, da je unija močna in v stanju podati se v boj, ako operatorji ne pristanejo v njene pogoje. Trdili so, da v članstvu narašča, in da ima jake postojanke tudi v neunijskih okrožjih. Z veliko organizacijsko kampanjo, in z eliminiranjem uničevalnih elementov, bo v teku časa v stanju pritegniti v svoj krog veliko večino premogarjev in bo tako postala še mogočnejša kakor je danes.

Trideseta konvencija U.M.W. v Indianapolisu beleži popolno zmago Lewisove struje nad opozicijo. Veliko zasluge za ta poraz ima opozicija, kajti Lewis sam z vsemi svojimi pristaši je ne bi bil v stanju poraziti kakor jo je. Opozicijo proti hibam unije in njenemu vodstvu bo treba zgraditi z nova, ki bo morala biti opozicija v INTERESU U. M. W., ne pa v interesu kake zunanje skupine, ali v interesu pustolovcev, ki žonglirajo s frazami, a za praktično delo nimajo nikakih sposobnosti.

Kaj je politika med ameriškimi Slovenci?

Beseda *politika* ima med ameriškimi Slovenci svoje posebno tolmačenje, ki ni prav nič v soglasju z onimi, ki so v leksikonih.

Med ameriškimi Slovenci je politika edino to, če si socialistično aktiven. Po tem tolmačenju so politično aktivni samo socialisti. Vsi ostali ameriški Slovenci ne priznavajo politike in so proti nji.

Tako ignoratno zlobnega tolmačenja pomena besede *politika* ni najti menda med nobenim drugim narodom, razun morda med Litvinci in Hrvati.

Agitiraj za ljudska prava, deluj za unijo in proti korupciji, pa ti zavpijejo od vseh strani: "Hej, ti siliš politiko notri!" Vsi postanejo pozorni, in veliki pismarji zakriče še bolj na

glas: "PROČ S POLITIKO IZ NAŠIH ORGANIZACIJ IN NAŠEGA JAVNEGA ŽIVLJENJA."

Nesreča je torej v delavski politiki, kajti vsi tisti, ki kriče, proč s politiko, so "politikanti" ene ali druge vrste. Klerikalci, ki vpijejo "proč s politiko", uvajajo s tem svojo "politiko".

Clevelandski narodnjak, ki pravi, proč s politiko iz naših organizacij, ob enem pa uvaja svojo politiko, ki ni drugega kakor hlapčevanje demokratskim politikom, ali J. Matoh v Milwaukeeju, ki pravi, proč s politiko, pri tem pa igra v roke frančiškanski-šifkartaški politiki in se zanjo indirektno navdušuje, ali bivši urednik "Amerikanskega Slovenca" in črno-žoltega Zottijevega "Slovenskega Naroda", ki na "predavanjih" v Chicagu izvaja, da pomeni "politika" za podporno organizacijo nazadovanje, so vsi "politikanti". Vsi so edini, katere "politike" nočejo, in vsaki zase je "na jasnem", katero politiko HOČE.

Če služi bosom, če agitira za demokratsko ali republikansko stranko, ako se udeležuje hlapčevskih ceremonij v prilog denarnih interesov, ako se poklanja dolarskim patriotom in jim pošilja "udanostne" resolucije, tedaj to ni politika. Če pa ti, ki garaš iz dneva v dan, ki se pehaš za koščkom kruha, pristopiš v stranko razredno zavednega delavstva, in če kot tak nastopaš v organizacijah v katerih si član proti hlapcom, ki služijo kapitalističnim politikom, tedaj zacvilijo: "P r o č s p o l i t i k o !"

Da bomo jasnejši in kratki: V našem javnem življenju sta v medsebojni borbi dve "politiki". Ena je mešanica politik, podobna umazani mlaki; druga je delavska politika. Vsi ki se valjajo v mlaki konfuzne in umazane politike, so proti delavski politiki, namreč proti delavski, ki JE DELAVSKA. Enotna fronta v našem javnem življenju je že davno dosežena stvar. Kajti od sheboygenskega župnika pa vseskozi do urednika ki "predava" proti politiki, so edini, da je ameriškemu slovanskemu delavstvu delavska politika nepotrebna.

MAR JE RES TREBA TOLIKO BOLEČIN?

Kaj je z delavskim gibanjem v Sloveniji? Mar so res potrebne tolikšne bolečine pri preporedu? In rezultati tako majhni? Nasprotnik je eden in močan, četudi je politično razkosan. Njegovo časopisje je veliko in razširjeno. Delavci, — ne samo tisti ki imajo vloge članov in volilcev, — ampak tisti ki so že imeli v delavskih organizacijah važne urade ali jih imajo še sedaj, se kljujejo med seboj kakor da ga ni važnejšega opravila na svetu. Ako so vsi sedanji voditelji od muh, ali ni pokret sposoben najti nove? Kako lahko je bilo razbijati! In kako težko je združevati. Prvo se je doseglo v nekaj mesecih. Za drugo se trudijo nekateri že več let; tudi delavska masa želi enotnosti, pa je vendarle ni. Prihaja polagoma. Hiša zgori v par urah. Predno je zgrajena nova, preteče precej tednov.

TONE SELIŠKAR:

DIVJI PLAMENI.

Socialni roman.

(Nadaljevanje.)

— Kaj misliš o tem?

— Kakor da bi bilo vse to samo lepa povest. Zdi se mi pa, da je vendar boljše nekaj žrtvovati, kakor pa čakati, čakati . . . in mogoče nikoli ne dočakati?

— Istih mislih sva, Pavla! Toda kaj sedaj? Ali naj sedaj, ko sem bil toliko let socialist, postanem drugačen? Ali je mogoče spremeniti prepričanje, katerega sem do sivih let oznanjeval in se boril zanj?

— Mogoče je! Samo, če je človek spoznal, da je to prepričanje napačno.

— Jaz pa še nisem tega spoznal, Pavla. Moje prepričanje je še vedno trdno, dasi sem pričel dvomiti. Vendar pa še dvom ni premagal vere, dasi je močan.

— Oče, je dejala Pavla, vi se ne boste spremenili. Preveč ste verni in ta vera ne bo podlegla.

— Da bi ne! je zaječal starec.

Prižgal si je pipo in se naslonil na mizo. Nemirno je grizel cevko, gubančil čelo. Dvom je vrtal v njem krvavečo rano. Skelela ga je in od bolečin je pačil obraz, zakaj dvom je strašna bolest. Ena onih, ki režejo človeško notranjost na kosce. In ko se hočejo ločiti ti kosci drug od drugega je bolečina tako ostra, da stiska človek zobe, da ne bi zakričal od trpljenja.

Skozi okno je splezal jutranji svit in objel ta borni prostor s svojimi jasnimi in prozornimi rokami. Skozi redko meglo so se prejedli obrisi dimnikov in streh. V ozadju so se pokazala navpična pročelja kamnolomov. Nad kuhinjo so zaropotali stoli, v sosednem stanovanju je zajokal otrok, nekje v veži je nekdo ropotal z lonci — vsa kasarna je oživila. V tridesetih stanovanjih se je prebudilo mrzlo zimsko življenje. V koloniji pa je bilo veliko hiš in kolonij je bilo mnogo. Toda to so bile samo zidane hiše. Nad njimi so se vlekle dolge lesene barake nad dnevne odkope in še na ono stran vrha po pobočju navzdol. In tudi te so bile natlačene s trpljenjem. Spodaj, v zahodnem, razširjenim delom doline pa so stale lepe hiše pravih meščanov: mesarjev, trgovcev in gostilničarjev. In še tu so bivali rudarji: v podstrešjih in kletih.

Družba, ki je zazidala vse to mesto, ga je razdelila v posamezne oddelke, kakor napravi to zajčerejec s svojimi hlevi. En oddelek za plemenito žival, drugi za manjplemenito, tretji najgrši in najslabši za izmeček. Posamezni deli so se tako ločili med seboj, da je tudi nevarno oko na prvi pogled spoznalo, kje je nižina

in kje je višina pojmovana od civiliziranih in kulturnih dobrotnikov človeštva.

Navadni rudarji so imeli svoje kolonije, ki jih je bilo največ. Velike stavbe so bile vse enake, enolične in sajaste, kakor nepregledne vrste kaznilnic, so stale druga ob drugi s svojimi neštevilnimi okni mrtvo zroč v zakajeno ozračje. Okoli njih in med njimi so bili položeni ozki tiri, po katerih so venomer ropotali pritlikavi vlaki.

Paznike in poduradnike je nastanila v posebni koloniji, ki so jo tvorile majhne dvodružinske hiše obdane z revnimi vrtni. Tu je po družbinah pojmi pričel postajati rudar človek.

Uradnikom je obzidala široko cesto z lepimi in svetlo pobeljenimi hišami.

Tudi drevored so jim postavili pred okna, ki se pa ni obnesel, zakaj otroci so se obešali po drevesih in lomili veje, če so le mogli.

Inženjerji, geometri, stavbeniki so prebivali v vilah potisnjenih v zatišje hriba, ki je še edini bil obraščen z dostojnim drevjem. Lepi nasadi so obrobjali ta domovja. Zelo zaslužni in starejši tajniki in obratovodje so živeli ali v družbenih palačah ali pa so vsakemu posebe postavili razkošno vilo v najlepšem kraju tega mesta.

Ravnatelj je pripadal poseben gradič, da se je vidno ločil od vseh. Visoki divji kostanji so stali pred njim in obraščena ograja je zakrivala poslopje, da so se videli iz gostega zelenja obširnega parka samo stolpiči in balkoni.

V posebnem kotu tega kraja izvoljencev pa so stali hlevi in garaže zidane tako lepo, da bi se delavske kasarne sramežljivo pogreznile v zemljo, če bi jih postavili sem.

Mesto pravih meščanov je bilo zase in skrito za hribom. Pred vsakem delom tega delavskega mesta je manjkala samo še velika deska, na katerem bi bila označena vrsta podložnikov: nadhlapci, hlapci in tovarna živina. Kolikrat je gledal Abram to razliko skozi okno svoje sobe, ki je bilo obrnjeno v dolino. Podnevi in ponoči. In kako ga je grabilo, kadar je vrel iz nižave kvišku omamljivi glas orkestra, ki je igral pod razsvetljenimi okni pravljičnega gradu.

Še predno je postal Abram socialist je videl to razliko. In godilo se je ž njim kakor z nami vsem: Najprvo je zavist. Samo divja zavist in nič drugega, ki počasi podkopava prirojeno ponižnost in spoštovanje do mogotcev. Zavist pa je temelj sovraštva. In človek zasovraži vse kar je višjega od njega. Sovraži višjo osebo, njegovo obleko, njegovo ženo in njegove otroke. Tako je prav pri vseh.

Abram je spoznal, da je bilo tisto kar mu je vcepilo sovraštvo do vsega kar je višjega od njega — zavist. Šele potem si je zastavil vprašanje: Čemu pa vendar sovražim vse te ljudi? Poštenost njegovega značaja se je upirala od-

govoru: Zato ker imajo lepše obleke, ker imajo njihove žene zlate zapestnice, ker se igrajo njihovi otroci s pisanimi žogami — jaz imam pa obleke samo toliko, da si pokrijem svoje telo, moja žena pa ima otekline na rokah od garanja namesto zapestnic, moji otroci pa čepe v prahu s kamenji . . . Zaraditega jih ne morem sovražiti. Tudi jaz bi si kupil lepa oblačila, bi kupil ženi zapestnice in otrokom pisane žoge — ko bi mogel.

Ko bi si mogel —. In ker si ne morem kupiti jih sovražim? Sedaj šele je prišlo spoznanje, četudi ni bilo skrito ampak očito kakor beli dan. In je govoril svojim sodrugom:

— Ne zaraditega! Zaraditega jih ne smemo sovražiti! To bi bilo preetročje in bi morali sovražiti vse izobražence, ki hodijo čedno oblečeni, čeravno še manj zaslužijo kakor mi. Ampak zato, prijatelji, zato jih moramo sovražiti, ker je njihova obleka na naš račun, ker so zlate zapestnice in pisane žoge na naš račun. Ker je to torej krivično! Krivico pa moramo sovražiti in tiste iz katerih je krivica ravno tako, in ne zaradi zavisti, ki jo niti poznati ne bi smeli, če vemo, da je vse tisto, kar imajo, pravzaprav naše! Sovražiti pa moramo krivico, ker se je drugače ne bomo nikoli otresli. Ker pa je ta krivica storjena po človeku, ne gre drugače, da sovražimo tudi tistega iz katerega je to zlo. Zato se moramo boriti proti našim zatiralcem! In če se vsaka žival brani svojega zajedalca, zakaj bi se človek ne smel? Človek človeka? Kje pa je to zapisano?

Tako je bilo prvo spoznanje v njegovi mladosti in je bilo to spoznanje temelj vsem drugim. In že to prvo spoznanje je veliko, posebno pri ljudeh, ki se jim duh zaradi neprestanega telesnega napora ne more tako razvijati kakor pri drugih.

Abram je mnogo mislil. Počasi. So pa prilike, v katerih človek v nekaj urah več premisli, ko sicer v nekaterih letih. To so veliki dogodki, ki pretresejo človeško dušo z grozo in veseljem.

Razkol v stranki, ki ga je povzročil odmev ruske revolucije, je razburkal njegove misli tako silno, da je bil kakor brez uma. Misel je spodrivala misel, zaključka pa ni hotelo biti.

Danes, ko je prišel z dela, je bil nenavadno izmučen, od dela in premišljevanja. Obrnil se je zato k Pavli.

— Ali je zakurjeno v sobi?

— Vse je pripravljeno. Postelja vas že čaka.

— Toda, ob desetih me zbudi! Saj veš — zborovanje!

— Ne bojte se in zaspite! Tudi jaz bom šla z vami.

Toda ko se je vzdignil, da bi šel v sobo, je na tistem nekdo stopil v kuhinjo. Zavrt je bil v črn plašč, ki mu je zakrival pol obraza. Za-

prl je za seboj vrata, odgrnil plašč in se nasmešnil.

— Zdravnik — sta se oba začudila.

— Da! Se vama čudno zdi? Takoj pojasnim.

Abram in Pavla sta se razveselila njegovega prihoda, zakaj pa nista vedela tisti hip. Pavla je prinesla iz sobe stol in radovedno pričakovala.

— Poslušajte Abram! Važno je namreč, da hitiva.

— Gospod zdravnik, kaj vendar naj bi bilo?

— Takoj vam povem. Samo tiho govoriva, če bi slučajno kdo prisluškoval. — Kako je s stavko?

— Socialisti smo proti stavki. Toda nova stranka boljševikov, ki nas je po številu članov že daleč prekosila, je proglasila stavko. Jutri prično.

— Vi dobro poznate razmere, Abram! Povejte mi, ali bo imelo delavstvo kaj koristi od te stavke?

— Prav nič! Dobro poznam družbo in Podgano, ki je vse. Ravnatelj je samo po imenu. No, pa zaraditega bi bilo še vse dobro. Toda razkol v stranki — to je ono, kar bi upropastilo delavstvo, če bi stavkalo. Kje naj vzamemo podpore? Na kmete ne moremo po zimi. Drugam ni mogoče iti, ker povsod odpuščajo delavce.

— Podgana torej nikakor ne bi odnehal?

— Ne! On dobro ve, kako smo sedaj razcepljeni. Prepričan sem, da si še celo želi to stavko, kajti znano mu je, da ne bi zdržali sedaj niti en teden. Klinger se je zamislil in dejal čez nekaj časa:

— Ali bi lahko pripravili obe stranki do tega, da bi še enkrat obnovili pogajanja?

— To bi se dalo napraviti. Toda čemu? Družba nam daje samo deset odstotkov povišanja. Delavstvo pa zahteva sto. Poleg tega pa še zboljšanje varnostnih naprav in stanovanje za rudarje.

— Torej, pripravite jih danes do tega! Vas bodo poslušali. Pojutrišnjem pošljite zaupnike k pogajanju!

— Ali — kaj vendar mislite s tem, gospod zdravnik?

— Boste videli, Abram, da ne bo vaš trud zaman. Drugega vam ne morem povedati sedaj. Če boste ravnali tako, kakor sem vam svetoval, boste vi in vse delavstvo zadovoljni za enkrat. Samo nobene besedice o tem nikomur. Niti, da sem bil pri vas!

— Saj so vas vendar videli.

— Prišel sem od Klemenove žene, ki je ravnokar porodila. A k vam iti me ni nihče videl. Torej molčita oba!

— Molčala bova, ali lepo vas prosim — kaj naj to pomeni?

— Vse boste zvedeli! Nasvidenje!

Ogrnil si je plašč in odhitel po stopnicah. Pri večnih vratih se je skoraj zadel v Guzeja, ki se je pogovarjal z Gabrom, mladim monterjem. Prezrljivo se je obrnil za njim in dejal mladeniču:

— Poglej, hudiča, kakšen kožuh ima! Tudi za tega se že plete vrv.

(Dalje prihodnjč.)

Zbliževanje med papežem in Mussolinijem.

John Clayton, rimski poročevalec čikaške "Tribune", brzojavlja dne 4. feb. iz Rima, da so odnosi med Vatikanom in Mussolinijem bolj in bolj zboljšujejo. Fašistična vlada dela na načrtu za konkordat, ki bi, ako se ga uveljavi, rešil spor med sveto stolico in Italijo; ta spor traja, od kar je bila papežu vzeta posvetna država. Od tedaj je papež prostovoljno vatičanski jetnik, novi konkordat pa ga bo te neprijetnosti osvobodil. Cerkveni krogi se prizadevajo, da se to vprašanje reši pred septembrom to leto, da se svetemu očetu omogoči posetiti evharistični kongres, ki se bo vršil v Bologni. Pogajanja za sporazum so tajna, kajti uradno jih zanikujeta Vatikan in vlada. Poročevalec Clayton, ki je o zakulisnih kupčijah dobro poučen, pravi, da se pogajanja vrše vzlic zanikanju. Katoliška cerkev v Italiji postaja bolj in bolj državna cerkev. Priznana je na sodiščih in v šoli. Veronauk se uvaja in Vatikan zahteva tudi v tem gotove spremembe, da bo verska vzgoja učinkovitejša.

Več vplivnih katoličanov v Italiji, in mnogi kardinali ter drugi vodilni duhovniki izven Italije so nasprotni konkordatu, kakršen je v procesu formiranja. Njihov argument je, da če postane katoliška cerkev v Italiji strogo državna cerkev, bo izgubila veliko svojega pomena in vpliva v drugih deželah. Clayton dostavlja, da je papež in njegov državni tajnik kardinal Gasparri nasprotnega mnenja, kakor pa zunanji kardinali, kateri se boje, da se bo katoliška cerkev v slučaju prevelikega sporazuma s fašizmom še bolj italijanizirala kakor je že.

Zadruga, ki ima ves monopol.

V Hermanu, Michigan, je zadruga, ki ima ves monopol nad lokalno trgovino. V njenem posloplju je tudi poštni urad. Tvori jo petdeset farmarskih družin finske narodnosti. Bila je ustanovljena in inkorporirana l. 1918 s \$700 kapitala. Člani so ves prebitek nalagali nazaj v zadrugo, ki je zrasla v mogočno gospodarsko ustanovo v ponos vse soseske.

IVAN VUK:

Gregor Ovsenik.

(Konec.)

"Delal sem, kjer sem le dobil delo. Pa kaj je to. Od danes do jutri. Potem pa zopet nič, ves čas nič. A jesti je treba vsak dan. Preveč jih je, na tisoče. Kdo bi se menil za starca. A jesti mora tudi on . . . In tako beračim. A kako je to beračenje? Če kdo kaj da, kolne v svojem srcu. Kakor da sem dvajset let lenaril."

Z rokavom je potegnil čez oči, kakor da briše solze.

"Gospodar je tam, v pisarni? . . ."

Vratar je pokimal. Ni mogel, da bi rekel: ne smeš! Prepovedano mi je pustiti berače v hotel. Samo v notranjosti je zaklicalo "ne smeš", a preko usten ni prišlo. Gregor Ovsenik pa, kakor da je slišal ta klic, se je obrnil in trudno mahnil z roko.

"Ne bojte se. Dvajset let sem bil vratar. Prav tu, pri teh vratih."

In kakor da se je nečesa domislil, ga je vprašal zaupno:

"Ali ste oženjeni?"

Vratar se je zavzel. A udrte oči Gregorja Ovsenika so gledale tako odkrito, da je odkimal z glavo, nehote, kakor da je nekdo prijel za njo in zmajal z njo.

"Niste . . . Glejte, in jaz sem oženjen. In hčerko imam, že veliko in lepo. Pa je bolna revica. Denarja pa ni, da bi ozdravela, da bi se nasitila. Jesen je in noči so hladne. Pa ni drv, ne premoga, da zakurim. Dvajset let sem bil tu vratar. Mladost sem pustil tu in svoje moči . . . A žena strada sedaj in hčerka umira, jaz pa beračim. Pa sem videl odprta vrata, prav ta, kjer sem bil vratar dvajset let in sem prišel, da poiščem in vzamem seboj, kar je mojega."

Po hodniku je prišel človek v črni suknji, srednjevelik in z rejenim trebuhom. Počasi, oblastno je korakal s kratkimi koraki in zlata verižica na trebuhu se je svetila. Roke je nosil na hrbtu.

Vratar je ponižno snel kapo. "Gospod", je jecljal z bojazljivim glasom. "Ta mož pravi, da je bil vratar tega hotela pri prejšnjem lastniku."

Gregor Ovsenik je pogledal vratarja z začudenimi očmi.

"Kakor bi prosil vbogaime", je pomislil, "kakor da ni več vratar, nego berač, tako je ponižen."

"In kaj hoče", je vprašal hotelir in gledal Gregorja Ovsenika.

"Pravi, da je bil vratar", je ponovil vratar.

Hotelir je gledal Ovsenikovo sključeno postavo in raztrgano, ponošeno obleko. Njegove debele ustnice, vlažne in pohotne so se zganile.

"Beračiti je prepovedano!"

Gregor Ovsenik se ni odkril. Gledal je hotelirjev okrogli, tolsti obraz in tiste debele, mokre ustnice in bilo mu je, da bi najraje sunil v tisti rejeni trebuh in pljunil.

"Ali slišite, vi", je rekel hotelir neprijazno in prestopil, zakaj videl je v Ovsenikovem pogledu stud. Vzel je robec in si obrisal ustnice. "Beračenje je prepovedano!"

Gregorju Ovseniku je zahropelo v prsih in ustnice so se zganile. Iz oči je švignil blisk, kakor bi hotel reči: "Ali sem te česar prosil, nesnaga?" Ali namesto jezne besede je prišel preko njegovih ust glas trepetajoč in ponižen.

"Nisem prišel beračit, gospod. Po svojo mladost in svojo moč sem prišel. Zapečatili so jo sodnijski gospodje in zapisali, kakor so zapisali in zapečatili vse drugo. Pomotoma so jo zapečatili, ker sem jo pozabil vzeti seboj. Gotovo jo je kupil sedanji lastnik, kakor je kupil vse drugo; in če ste vi sedanji lastnik pa prosim, da mi vrnete, kar je mojega. Zakaj dvajset let sem bil tu vratar . . ."

Začudeno je pogledal hotelir vratarja.

Gregor Ovsenik pa je nadaljeval in njegov glas je bil plakajoč.

"Ženo imam, ki strada in hčerko, ki umira. Pa sem prišel, da vzamem, kar sem pustil tu, da ozdravi hčerka in se nasiti žena."

Hotelir se je dotaknil čela s prstom in skomizgnil z ramami. Sive oči, drobne in zalite pa so govorile vratarju:

"Norec je. Spravite ga stran."

Obrnil se je, kakor da hoče oditi. Pa je še segel v žep in denarji so zažvenketali. Zbiral je in izbral desetico.

"Nate!"

In odšel je s kratkimi koraki po hodniku in tolsta lica so se mu stresala.

Gregor Ovsenik je gledal desetico na dlani ves osupel in zavzet.

"Ali je to moja mladost in moja moč?"

In zapeklo ga je na dlani, kakor ogenj. Z vzkrikom boleštnim in obupnim je odmaknil roko in desetica je padla na tla in se zakotalila v kot pri vratih. Komaj slišno je zažvenketala. Upognjen, težkih korakov je odšel.

•

Mož je samo skomizgnil z rameni in se vsedel v kot na tla.

"Moja mladost in moje moči", je pomislil. "Samo desetico je bilo vredno vse skupaj, samo desetico . . . Pa naj leži tam. Kaj bi se pehal za tako malovredno rečjo? Naj leži tam, pozabljeno, pokopano . . ."

Pa se mu je storilo vseeno milo pri tej misli. Mladost je vendarle mladost in trud je vendarle trud, četudi vreden samo desetico . . .

"Kako bo jutri?"

Zganil se je Gregor Ovsenik pri tem vprašanju, tako čudno votlo in suho je bilo.

"Kaj bo", se je ozrl in pogledal ženo. Čepela je v kotu pri peči sključena, zakaj glad jo je mučil. V srce ga je zbadlo, kakor ostru, razpaljena igla.

"Ali si danes kaj jedel", je vprašala žena trudno. Zmajal je z glavo.

"Star sem in starosti nihče ne mara", je odvrnil.

Slabše je človeku staremu, vrženemu na cesto, slabše kakor psu, ki moti gosta pri kosilu in ne ve, kje mu je gospodar."

"Da bi hčerki imela kaj dati", je jadikovala žena. "Če bi se zakurilo, bi se ogrelo njeno telo in morda bi ji bilo boljše. Že davno je, kar smo kurili zato so stene vlažne in hladne. Juho bi skuhal; moke ni, ne zabele; nič zato. Gorka voda, osoljena nekoliko, je boljša, kakor mrzla. In sol imam."

Gregorju Ovseniku se je glava povesila še bolj. Zazdelo se mu je, da se mu je nasmejala izza vrat desetica z nasmehom porogljivim in škodoželjnim, kakor da bi mu govorila: Kaj bom jaz. Drv ne dobiš za mene, ne premoga.

Nekdo je vzhnil. Ali žena ali hčer, ali morda sam, ni ugibal. Zganil se je in prsi so mu vztrepetale. Pogled se mu je ustavil na slami, kjer je videl v mra-

ku obris hčerke, mirno spavajoče, morda celo sladko sanjajoče. Tako vsaj se mu je zdelo. In spomnil se je ženinih besed. Mora, mora dobiti kaj za hčer. Planil je na dvorišče. Spodtaknil se je ob kup drv in premoga.

Kakor pošast se je vzravnila ob premogu njegova znanka beda, kakor bi ga čuvala.

"Kam bežiš?"

"Po desetico."

"Tja v hotel?"

"Za vrata. Tam leži."

"Ne hodi!"

"Zakaj ne? Kupim premoga in drv. Dovolj bo za nocoj, da se ogreje soba in žena skuha juho. Gorkota ozdravi hčerko, ki je bolna."

"Ne dobiš premoga in drv. Glej večer je in trgovine se zapirajo."

Gregor Ovsenik se je ozrl.

"Ali kje dobim drva in premog?" je vprašal obupno.

Tovarišica je stopila k njemu.

"Kje?"

Prijela ga je za roko. Ledeno ga je spreletelo.

"Zate sem ga čuvala. Pogledj!"

"O Bog", je stisnil usta.

"Kdo te vidi", je zašepetala. "Vzami in zakuri da ozdravi hčerka."

Gregor Ovsenik je odskočil. Nato se je naglo ozrl in nekaj kosov premoga in tresk je zginilo pod raztrgano suknjo. Urno, kakor strah, je izginil v klet, v sobo.

"Zakuri žena", je rekel in odložil premog in trske tiho in plaho. Glas mu je bil tuj in nenavaden. Nato je stopil k ležišču, kakor da išče zavetja pri hčerki, bitju nedolžnem in v nedolžnosti trpečem.

V peči je zaprasketalo in vonj po dimu se je širil po izbi.

"Toplo ti bode, otrok", je zašepetal Gregor Ovsenik in popravljal zglatve s tresočo, izstradano roko. Dotaknil se je njenega lica. Spreletelo ga je, kakor da mu je šinil v ude električen tok. Nagnil se je bližje k nji in poslušal. Nato pa se je vsedel, kakor zadet od udarca in glas mu je bil votel, hripav.

"Sem stopi, žena!"

Vstala je od pečinih vrat, kjer je veselo plapolal ogenj in ga pogledala. Trak luči je padal po sobi in migljaj, kakor da odganja mrak. Gregor Ovsenik pa je pokazal na posteljo.

"Poglej jo, hčerko!"

Obisala je roke v predpasnik, ves raztrgan, kakor da je pri ognjišču zaposlena s pripravljanim okusnega kosila in jo kliče nekdo od njenega opravila drugam. Pristopila je bližje in se nagnila nad ležiščem. Žarek iz peči se je igral na voščenem licu mlade deklice in poljubljal njene zaprte oči, kakor da jo kliče, naj spregleda in se ga veseli.

Žena je dvignila glavo. Za trenutek sta se srečala njuna pogleda. Bilo jima je, kakor če se zagrne čez zadnje solnčne žarke črn oblak in leže na zemljo težka, črna noč.

•

Ko so čez nekaj dni sodnijski gospodje v črnih suknjah resnih obrazov ogledovali sobo v kleti in zapisovali, so ugotovili na sedemnajstletnem dekletu smrt vsled sušice. Pri Gregorju Ovseniku in njegovi ženi pa smrt vsled ogljikovoksidsnega plina, ki se je nabiral v zakurjeni peči in uhajal v sobo.

Ali se je zgodila nesreča radi nepaznosti ali je bil samomor, niso mnogo ugibali.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

BORBA ZA KRUH SILI ČLOVEKA MISLITI.

SAN FRANCISCO, CALIF. — Pravijo, da je glad zelo dober učitelj, ne sam na sebi, ampak zato, ker človeka sili misliti. Borba za obstanek je težka, in v nji je človek primoran da misli. Žal, da milijoni mislijo le kako bi dobili delo, kadar ga nimajo, in kako preživeti sebe in družino. Veliko premalo pa se ukvarjajo z mislijo, kako predrugačiti sedanjno gospodarsko uredbo na način, da ne bi bili tisti ki delajo na vse čase obsojeni samo goli borbi za delo in kruh.

Vendar pa je ta večni boj za kruh tista sila, ki goni človeka naprej in naprej, da se osvobodi stoterih neprilik. In v tem boju prihaja do spoznanja, ki ga vodi od enega do drugega. Skušnje uče, pravimo. V času svetovne vojne se je oblastnikom posrečilo naščuvati mase na vojno razpoloženje. Ameriška armada je dobila tisoče prostovoljcev, četudi ne dovolj, a vendarle dovolj za dokaz, da je mogoče dobiti veliko ljudi da se priglasijo prostovoljno za klanje.

Med dopisi tukajšnjega dnevnika "The Daily News" z dne 27. januarja je tudi dopis bivšega vojaka Frances Bekerja, ki je služil v filipinski in potem v svetovni vojni. On piše:

"Služil sem kot prostovoljec v svetovni vojni, in služil sem na Filipinskih otokih. Sedaj sem trajno pohabljen in imam dobiti potečene penzije v znesku \$1000. Tam dežela mi dolguje sredstva za preživljanje, a dela nimam že devet mesecev. Sem oženjen, brez otrok. Nočem vojne; jaz in drugi hočemo delati tukaj v Zedinjenih državah. Dajte nam delo in pustite Mehiko naj sama uredi svoje zadeve. Tukaj gladujejo Amerikanci. Ne bi šel v vojno proti njim, razun ako bi udrl v to deželo. Enako mislijo vsi bivši prostovoljci. — Frances Baker.

Ta pohabljen veteran je prišel do spoznanja, da "domovina" opeva in navdušuje "junake" samo kadar jih rabi. Potem pozabi nanje in se ne briga mnogo za njihovo pomankanje. Marsikakšen vojak je prišel po vojni do tega bridkega spoznanja, toda vlastodržci vzgajajo nove, da jih bodo enako poslali v klavnico, kadar bodo "interesi dežele v nevarnosti". V šoli je militaristična vzgoja že dobro vtaborjena, in za militaristično propagando je vpotrebljavano marsikakšno drugo sredstvo. Le tako si je mogoče tolmačiti, čemu nekateri silijo prostovoljno v armado. Kar se tiče ameriške armade v mirnem času, sestoji vsa iz prostovoljcev, kateri pred svetovno vojno niso imeli bogzna koliko ugleda in ga nimajo sedaj. Tudi v militaristični Avstriji, kjer se je marsikdo rad ponašal, da je bil soldat, so ljudje mrzeli one, ki so šli v armado prostovoljno. Tekom svetovne vojne si je pomagala s prostovoljci marsikakšna dežela. Prijavili so se in ljudstvo je občudovalo ter slavilo njihov patriotizem. Ko pa so "prostovoljci" prišli na fronto in začeli žvižganje krogel, jim je šlo na jok in se bi vrnili, če se bi mogli.

Čemu se ameriška vlada vmešava v notranje zadeve Mehike? Kaj ima ameriško ljudstvo iskati tam?

Kdo naj se čudi, ako Mehikanci sovražijo svojo veliko sosedo! Mehikanci predobro čutijo želje ameriških imperialistov, ki iščejo prilike za podjarmljenje njihove dežele. Diše jim mehiški oljni vrelci, rude, gozdi in zemlja. Predsednik Coolidge in njegov državni tajnik Kellogg sta prijatelja interesov, ki hočejo vojno z Mehiki. Delujejo pa za vojno zato, ker hočejo na vsak način ohraniti mehiška bogastva zase in držati mehiško ljudstvo v čimvečji odvisnosti in mizeriji.

Velik del tistega ljudstva, ki je glasovalo l. 1924 za Coolidge, danes premišljuje, kaj bo, ako se ta dežela v resnici zaplete v vojno. Kajti zadnja mu je še toliko v spominu da ve, da so v vojno pozvani in na fronto poslani le delavski in kmečki sinovi, kajti sinovi velikaških politikov in bogatašev ostanejo vselej daleč zadaj in se na kak drug način "žrtvujejo" za domovino.

Kdo povzroča vojne?

L. 1914 so trdili, da je svetovno vojno povzročil atentator v Sarajevu, ki je umoril avstro-ogrškega prestolonaslednika. A kmalu zatem so navajali druge vzroke, in še pred koncem vojne, ko so Rusi po padcu carizma objavili tajne pogodbe, je bilo tudi navadnim zemljanom lahko jasno, da so povzročili vojno imperialistični grabeži, ki so v tekmi za trge, koncesije in teritorije — z drugimi besedami — za profitom.

Zedinjene države niso bile v nevarnosti pred nemško invazijo, četudi se je nekaj podobnega v vojni propagandi zatrjevalo. Mobilizirale so proti nji 4.000.000 vojakov in jih dva milijona poslale na evropska bojišča, izmed katerih se jih okrog 72.000 ni več vrnilo. Padli so v boju za obrambo zvezdaste zastave . . . Potem pa, ko je bilo vojne konec in so bile mirovne pogodbe vse že sklenjene in zapečatenene, so se pričeli državniki zmerjati med seboj in drug drugemu očitat, da so se vsi lagali, kajti vojna se je začela radi osvajanj, radi trgov in za uničenje nevarno rastočih konkurenčnih sil. To je, ena velika sila je hotela uničiti drugo in jo onemogočiti kot tekmovalko.

To kar tu opisujem ni nobeno novo razodetje. Je resnica, očitna vsakemu ki zna gledati s svojimi očmi. Toda nazadnjaštvo in kapitalistična vzgoja se trudi, da bi ljudje ne gledali s svojimi očmi. Zavajajo jih in jim lažejo naprej, dasi jim v enih in istih listih poleg laži pokažejo tudi precej resnice. In medtem ko je resnica prikazana tako da ni zanimiva, jim predstavljajo za resnico laž v najfantističnejših barvah.

"Proletarec" je list, ki mu je načelo resnica in pravica. Propagira vzgojo na podlagi razumnega sklepanja. Bori se za ljudska prava. Kaže hibe vseh ljudi, ne samo one, ki jih imajo gospodarji. V veliko korist čitateljev so dopisovalci, kakor je npr. Anton Garden, ki je objavil v Proletarcu večjo serijo člankov in jih še obljubljuje. Dobri dopisi so privlačni in vzbujajo med ljudmi zanimanje za čitanje.

Res, da ljudje čitajo več slabega kakor dobrega. Kajti tudi tisk je komercializiran. Ali ta hiba ima tudi dobro stran; človek, ki ne čita, ne bo nikoli čital nič dobrega, a ostal bo vseeno neveden. Neveden čitatelj slabega tiska pa ima vedno možnost, da postane čitatelj dobrega gradiva in se na ta način izobrazi ter razširi svoje obzorje. — Peter E. Kurnick.

Prihodnja konferenca J. S. Z. v Pennsylvaniji.

Prihodnje zborovanje konferenčne organizacije klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. za zapadno Pennsylvanijo se vrši v nedeljo 27. marca (četrti nedeljo v mesecu) v Canonsburgu v dvorani društva SNPJ. Na dnevnem redu bodo zelo važne točke, med njimi vprašanje, kako se v slučaju stavke premogarjev izogniti neprilikam, kakršne se dogajajo ako ni organiziranih akcij in enotnega nastopanja.

Klubi in društva Izobraževalne akcije JSZ. naj o tej konferenci na svojih sejah razpravljajo, izvolijo delegate in jim dajo navodila. Več o sporedu poročamo pozneje. — *Tajnik.*

SEDMO ZBOROVANJE OHIJSKE KONFERENCE J. S. Z.

V nedeljo 30. jan., zgodaj zjutraj, smo se Klevelandčanje podali proti Warrenu na sedmo zborovanje ohijske konference. Vožnja z "busom" na zadnjem koncu ni nič kaj prijazna, posebno ako voznik drvi kot bi se bal nevihte. Odkakuješ na vse strani, se loviš in lomiš kot bi te zgradil sv. Vida ples. Skušáš se potolažiti s tobakom; ali ker je "cut out" skoro večina poti odprt in moraš vdihavati moreče pline od požgane gasolina ki polnijo voz, si kmalu prisiljen spraviti "fajfco" v žep, ne glede kako dobra prijateljca sta.

Na sedmem zborovanju ohijske konference se je zbralo ob določeni uri (kar se ne zgodi vselej ob sličnih prilikah) kakih dvajset zastopnikov soc. klubov in društev Izobraževalne akcije JSZ. Za predsednika je bil izvoljen sodrug John Krebel, eden izmed najdelavnejših sodrugov v Zvezi, gotovo pa najaktivnejši v Clevelandu, in za zapisnikarja s. Jack Kotar. S poročili zastopnikov o aktivnosti njih organizacij je šlo še precej naglo. Točki dnevnega reda, kako doseči večjo kooperacijo med društvi in soc. klubi pri širjenju delavske izobrazbe in agitacije je zbornica posvetila precej časa — eno uro in pol. Po obširni razpravi se je sklenilo, da se bo skušalo prirediti v teku prihodnjih dveh ali treh mesecih serijo predavanj in shodov po vseh naselbinah, kjer imamo klube in simpatična društva. Za govornika se bo skušalo dobiti sodruga Frank Zaitza, urednika Proletarca. Akcijo za aranžiranje teh shodov bo vodil poseben odbor, ki je ob enem tudi gl. odbor konference, katerega se je izvolilo v ta namen. Naselbine izven Clevelanda so reprezentirane v tem odboru vsaka z enim zastopnikom, zastopajoči klube in društva, Cleveland pa jih ima pet: vsaki klub enega, dva za društva S.N.P.J. in eden za S.S.P.Z. V temu odboru je tudi tajnik konference. — rekli so, da naj mu bo "duša".

Popoldanska seja se je pričela z referatom o podpornih organizacijah, ki bo priobčen v Proletarcu in Prosveti. Karakteristično pri razpravi o tem referatu je bilo to, da je vsak govornik poudarjal, da se naj ne razpravlja o njem, a ob enem je vsak hotel, da naj to pravilo velja za družega, na pa zanj. Tajnikom je bil ponovno izvoljen sodrug Garden. Za Proletarčevega zastopnika ohijske konference je bil izvoljen Anton Jankovich, zastopnik dr. št. 20 S.S.P.Z. Na zborovanju se je nabralo Proletarcu v podporo \$16.05, kar je znamenje da sodrugi znajo ceniti svoj list. Prihodnje zborovanje se vrši v Collinwoodu enkrat meseca maja. Zapisnik bo priobčen v "Proletarcu" v kratkem. *Poročevalec.*

RAZNO IZ SUBLETA.

SUBLET, WYO. — Dopisi iz te visoke gorske naselbine so redki. Smo daleč od šuma in življenje pri nas je veliko bolj enolično kakor v velikih industrijskih središčih in mestih. Tu živi precejšnje število slovenskih družin. Imamo podporna društva, med njimi društvo št. 267 SNPJ., in klub št. 15, JSZ. A vzlic našemu navideznemu miru, in kljub temu da se naša naselbina v javnosti malokdaj oglasi, imamo tudi tukaj svoje nemire in spore, in tudi tukaj nismo vsi enakih nazorov.

Preživljamo se v z delom v premogovnikih. Delamo vsak dan, in če vzamemo to za bazo, tedaj lahko rečemo, da so delavske razmere "povoljne". Kajti bile bi slabše, če ne bi delali, ali pa, če bi delali le po par dni v tednu, kot je to običaj v mnogih premogovniških revirjih. U. M. W. of A. ima tu še svojo veljavo, in premogovniške družbe obratujejo v smislu pogodbe z unijo, toda se bi ji ognile ali jo prezrle ko hitro bi mogle in to delajo kjer se jim naporu oslabiti unijo premogarjev količjak posrečijo.

Obiskala nas je tudi "flu", ki se je v nekaterih slučajih razvila v pljučnico. Njena žrtev je tudi dobroznani sodrug Frank Homar, ki je umrl dne 13. januarja. V Proletarcu je bilo o njegovi smrti že poročano. Naselbina in njeno društveno življenje ga zelo pogreša, kajti bil ji je potreben.

Pokojni Frank Homar je bil tajnik društva S. N. P. J. in ustanovitelj ter tajnik kluba št. 15 J. S. Z. Bil je vzor aktivnega človeka. Zavedal se je, kolikšnega pomena je izobrazba za delavce, in je storil kolikor mu je bilo mogoče, da se slovenski Sublet dviga v vrstah naprednih naselbin.

Dasi kot oseba ni imel nasprotnikov, jih ima ideja, katero je zastopal, tudi pri nas. Tisti ki mislijo da je treba ohraniti vero "starih časov", žele pred vsem konec klubu, kateri se je organiziral največ po zaslugi pokojnega Homarja. Težko, da se jim bi želje izpolnile, kajti na Subletu je skupina zavednih delavcev, ki so člani kluba JSZ., katera ne bo pustila, da bi se pomaknil kazalec napredka v tej naselbini nazaj.

Da klub ni brez nasprotnikov, dokazuje sledeči predpusni dogodek. Predzadnjo nedeljo je bila zbrana večja družba vernih in se pogovarjala, oziroma zabavljala proti onim katerih ne mara, oziroma jih mrzi. "Še trije bi morali umreti od kluba JSZ.", je dejal eden, "pa bi ga bilo konec in vsega kar so začeli." Namesto tega pa sta nekaj dni pozneje pristopila v klub dva nova člana.

V tej okolici lahko storimo na polju naprednih podpornih društev več kot storimo. Veliko bolj pa je po Wyomingu zanemarjeno delo za JSZ., dasi je bila naša izmed zapadnih držav ena najaktivnejših v JSZ.

Bodimo svobodomislec in zavedni delavci v dejanjih, ne samo v besedah! Če se oprimemo tega pravila vsi zavedni delavci v tukajšnjih naselbinah, bodo Slovenci v Wyomingu zopet v prvih vrstah boja za napredek, kakor so bili pred leti.

Subletski opazovalec.

MAŠKARADA DR. ŠT. 39 SNPJ. V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Društvo "Narodni Vitezi" št. 39 SNPJ. bo imelo v soboto 12. feb. veliko maskaradno veselico v dvorani SNPJ. Vabimo vas, da se je udeležite v čimvečjem številu. Vstopnice v predprodaji po 50c, pri vratih 75c. Najboljše maske dobe nagrade. — V.

PO LEWISOVI IZVOLITVI IN KONVENCIJI U. M. W.

WEST NEWTON, PA. — John L. Lewis ostane predsednik unije premogarjev, in "Proletarec" ima prav ko piše, da so mu komunisti mnogo pripomogli do ponovne izvolitve. Jaz še dodam, da je Lewis danes trdnejši v U. M. W. kot kedaj poprej po zaslugi — "komunistov". Lewis nastopa kot kak italijanski Mussolini. Na januarski konvenciji U. M. W. v Indianapolisu, katero je posetilo do poldrug tisoč delegatov, je bil on oblastnik kot še nikoli poprej, in takozvana opozicija je bila komaj še podobna opoziciji vsled diskreditiranosti, ki jo je doživel "komunistični" veter v delavskem in v splošnem javnem življenju te dežele. Pojavi se dobra stvar, in če količkaj vleče, — alo, — komunisti jo osvoje za "svojo" in jo tudi proglasijo za svojo. S tem ji zapečatijo usodo. Tako igrajo v roke kapitalizmu in reakciji.

Na zadnji konvenciji v Indianapolisu je bil sprejet sklep, da komunisti ne morejo biti člani U. M. W. Ob enem je isti predlog na podlagi poročil določal, da ne more biti član U. M. W. nihče, ki je KKK., ali član I. W. W. in podobnih skupin. Poročilo s konvencije pravi, da je glasovalo proti samo petnajst delegatov, in eden Lewisovih besednikov je dejal, da bi bil predlog soglasno sprejet, če ne bi bilo na konvenciji plačanih agitatorjev W. P. Koliko je na teh poročilih resnice ne vem, a jasno je, da je takozvani progresivni blok doživel vsled komunistične usiljivosti velik polom, in da je predlog, ki daje funkcionarjem pravico izključevati komuniste, v resnici sprejet z vsemi proti petnajstim glasovom.

To seveda ne pomeni, da je problem, v katerem se nahaja U. M. W. rešen. Pomeni pa, da se je unija s svojim vodstvom še bolj obrnila proti desni. Pomeni nadalje, da bo lahko izključen iz nje vsakdo, ki ima radikalne nazore. Pritisne se mu "komunističen" pečat, in izključitev je gotova. Reakcija vedno stremi omejiti kritiko, ako je ne more popolnoma zatreti, in to je namen današnjega vodstva U. M. W. Premogariji so se organizirali, ker so bili nezadovoljni z delovnimi razmerami. Unija jim sedaj dovoljuje, da smejo biti z razmerami še vedno nezadovoljni, dasi jim pripoveduje o veliki prosperiteti, toda ne smejo biti nezadovoljni z vodstvom unije.

Zanimiv pojav na tej konvenciji je tudi povišanje plače predsedniku Lewisu iz 8 na dvanajst tisoč dolarjev letno. Povišana je tudi nekaterim drugim gl. odbornikom unije. Vsi argumenti proti niso nič izdali. Zagovorniki povišanja so trdili, da je Lewis vsled svojih sposobnosti vreden za unijo več kot toliko, in da je imel priliko dobiti to plačo drugje, pa je raje ostal v uniji in dela zanj.

Nisem jim nevoščljiv povišanja, toda sedaj ni bil prav nič čas zato. Premogariji v unijskih okrožjih so obubožani, in pred seboj imajo stavko, ki jih bo poglala še bolj v bedo. Vse sile rudarjev in njihovega vodstva se bi morale koncentrirati za boj proti premogovski družbam, in šele, če se bi posrečilo izvajati dovolj veliko zmago in uvesti v industrijo gotove reforme, ki bi zasigurale za premogarje stabilnejše delovne pogoje, bi mogel iti Lewis ter ostali odborniki pred konvencijo in vprašati za povišanje plač. Delegacija se na to ni ozirala in je s tem pokazala, da si ni upala nastopiti proti povišanju plač, oziroma proti odboru. Ako bi bili gl. odborniki tako na mestu kot niso, bi povišanje odklonili in rekli: sedaj, tovariši rudarji, ni pred nami vprašanje naših plač, am-

pak vprašanje ohraniti unijo, ohraniti vsaj sedanje plače rudarjev v krajih kjer je unija priznana, in izvajevati povišanje plač tam ker ni še priznana.

Tisti majnarji pri nas ki nočejo biti štrajkolomci, se vozijo na delo od tu v do dvajset milj oddaljene rove s trokom, ki je le za silo pokrit. Po zimi so torej prisiljeni prezebat, razun tega pa je taka vožnja tudi drugače zelo nekomfortna. Nekateri pa delajo v še bolj oddaljenih rovih in prihajajo domov k družinam samo ob nedeljah, čez teden pa si kuhajo sami. Obnovili so torej "pečlarsko" obrt. Premogariji vsepovsod žive v izredno slabih razmerah, vzeto povprečno, in vzlic njim je United Mine Workers Journal, glasilo unije, nedavno oznanjal, da imamo veliko "prosperiteto". Večkrat prinese kako sliko "zadovoljnega" rudarja, ki ima svojo hišo, svoj avto, hranilno vlogo v banki in pa veselo družino. Ali ni to prava slika prosperitete? Seveda je, toda takih rudarjev ni mnogo.

Na vsakih sto delegatov se je dobil na konvenciji samo eden, ki si je upal ugovarjati, iz vrst večine pa so se čuli vzkliki, "če niste zadovoljni, pojdite v Rusijo!" Če pridejo taki "nasveti" iz kapitalističnih krogov, se jih še prenese, ampak ker prihajajo iz vrst unije, so vredni vsega obsojanja.

U. M. W. je bila ustanovljena, kot sem že dejal, da izboljša položaj premogarjev. Ako se danes oglasi delegat in pravi, da mora unija ostati sredstvo name na radi katerega je bila ustanovljena, mu pravijo da je boljševik in ga silijo naj gre v Rusijo. Nekaj je temu kriva nestrpnost komunistov, ki mislijo, da bodo svet preuredili v nebesa tekom 24. ur, nekaj pa nesramna Lewisova mašina, kateri je rudar samo takrat dober ko plačuje svoje prispevke in nič ne kritizira. Če pa zahteva, da postane unija bolj izrazito bojovita in da izboljša svojo taktiko v bojih, in če pove, da želi novo vodstvo, mu pa pravijo, da je "komunist", oziroma, da so ga komunisti zapeljali.

Namen tega dopisa ni, da bi ubijal moralo med premogariji, ampak ravno nasprotno. Želim, da se med njimi vzbudi več zanimanja za organizacijo, kajti U. M. W. je mogoče izboljšati od lokala navzgor, ne od vodstva v Indianapolisu navzdol. Pazite, da bodo odborniki lokalov sposobni, pošteni in razumni rudarji. Izvolite na prihodnjo konvencijo delegate, ki bodo znali trezno misliti in glasovati v interesu unije, in le tako bo U. M. W. prišla nazaj na stališče ki ga je enkrat že imela in bo znova postala najnaprednejša zveza unijskih delavcev izmed vseh velikih unij v tej deželi. H sklepu apeliram tudi na druge naše premogarje, da povedo svoje mnenje, ker je dobro, da govorimo sedaj in se pripravljamo za boje v bodoče ne le proti operatorjem, ampak tudi za ozdravljenje škodljivih razmer v uniji. — John Langerholc.

DRAMSKA PRIREDBA KLUBA J. S. Z. V BARBERTONU.

BABERTON, O. — Klub št. 232 JSZ. bo imel v soboto 19. februarja dramsko predstavo in potem veselo. Šaloigra, ki jo bomo vprizorili ob tej priliki, ima tri dejanja. Predstava se prične točno ob 7. zvečer v dvorani društva "Domovina" na Mulberry St. Vstopnina za moške 50c, za ženske 25c. Igrala bo domača godba.

Na to priredbo vabimo vse tukajšnje in okoliško jugoslovansko občinstvo; za malo vstopnino bo vsakdo prišel v krog, v katerem bo našel zabavo in dobro postrežbo, ob enem pa bo pomagal klubu, ki deluje za delavsko stvar. — Odbor.

Upravni odbor "Proletarca" za leto 1927.

Na občnem zboru Jugoslovanske delavske tiskovne družbe dne 4. februarja so bili za leto 1927 izvoljeni sledeči člani v upravni odbor (direktorij) "Proletarca": John Olip, predsednik; Joško Oven, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik. Nadzorniki: Fred A. Vider, Andrew Kobal in Donald J. Lotrich.

Upravni odbor ima sedem članov. Kandidatov je bilo dvanajst. Vsi člani sedanjega upravnega odbora so bili ponovno izvoljeni. JDTD. je bila ustanovljena 6. oktobra 1907 v Chicagu z \$2,500 kapitala in je inkorporirana v Illinoisu. Ustanovljena je bila z namenom, da se s kapitalom, ki se ga dobi za delnice, vzdrži in s tem ohrani "Proletarca". Delnice so vzeli razni posamezni sodrugi in klubi JSZ.

JDTD. je bila vzlic temu, da je bila delniška korporacija posameznikov, strogo socialistična organizacija. Imela je poleg tega še to prednost pred formalnimi novinskimi ustanovami kakršna je bila npr. ona hrvatske sekcije JSZ., da se z njo ni moglo tako poljudno razpolagati in jo spravljati v nevarnost.

L. 1914-15 je slovenska sekcija JSZ. dobila nazaj vse delnice in s tem postala edina lastnica "Proletarca". Nekaj delnic je pokupila, ostale pa so ji dali klubi in posamezniki brez odškodnine.

Upravni odbor oziroma direktorij JDTD. izvoli odbor slovenske sekcije na občnem zboru JDTD., ki se vrši januarja ali pa v pričetku februarja vsako leto. Odbor slovenske sekcije je izvoljen na splošnem glasovanju vsake dve leti.

Iz poročila upravnika, ki je bilo podano temu občnemu zboru, je razvidno, da "Proletarec" narašča v številu naročnikov, četudi počasi, od leta do leta. Zaeno z urednikom sta poročala o vzrokih zakasnosti Ameriškega družinskega Koledarja, ki je bil razposlan zadnji teden v decembru in prvi v januarju. Glavni vzrok zakasnitve je prezaposlenost, drugi pa knjigovodstva, ki ni izvršila svoje pogodbe s tiskarno in je bilo treba koledar vezati v drugi. To je povzročilo teden zamude. Koledar je bil vzlic temu da je izšel tedne pozneje kot drugi koledarji, razprodan v par tednih in ga je zmanjkalo tudi letos.

Upravni odbor je na svoji prvi seji, ki se je vršila po občnem zboru, zaključil, da se organizira kampanjo, katere cilj bo dobiti "Proletarcu" tisoč novih naročnikov. Podrobnosti sporoči upravništvo. Sklenil je izdati prvomajsko številko "Proletarca", kakor jo izdajamo vsako leto — vsako leto večjo in popolnejšo.

Nadzorni odbor je podal poročilo o finančnem poslovanju, upravnik pa statistični pregled o dohodkih in izdatkih tekom zadnjih treh let. Skupni dohodki so v letu 1926 znašali \$17,380.32, izdatki pa \$17,380.32. Dohodki l. 1926 so za \$1,672.88 večji kakor l. 1925, a povečali so se tudi stroški, posebno vsled povečanja Proletarca. Tudi Družinski koledar je povečan, toda v izravnanje razlike mu je bila povečana cena.

Dohodki l. 1926 so večji kot leta 1925 v naročninah in nekaj malega v oglasih (v Proletarcu), nazadovanje pa beleži rubrika, ki izkazuje dohodke in izdatke Proletarčeve knjigarne. Knjižni trg je med ameriški Slovenci zelo slab.

Ob zaključku poslovnega leta 1926 dne 31. decembra so znašale obveznosti "Proletarca" tiskarni za tisk "Proletarca" in "Družinskega koledarja", za naročene knjige in drugo \$3,169.68. Obveznosti "Proletarcu" na oglasih, za Družinski koledar, za naročene knjige itd. pa so dne 31. decembra znašale \$5,177.02.

Med sedanjimi računi JDTD. in onimi pred dvajsetimi leti je velika razlika. L. 1907 je bil "Proletarec" še mesečnik in njegovi celoletni dohodki so znašali samo par sto dolarjev. L. 1908, ko je postal tednik, je prejel skozi vse leto za naročnino \$784.00 In kakor je boj za obstanek tega lista težak, je bil mnogokrat še težji kakor sedaj, posebno pa je bil težak prva leta.

V prvem upravnem odboru Proletarca, ki je bil izvoljen l. 1907, so bili: Ivan Grilec (umrl dne 3. januarja 1927 v Chicagu), John Petrich (ki živi sedaj v Youngstownu, O.), Anton Prešern (sedaj bivajoč v Ciceru, Ill.), Frank Mladič (umrl 23. dec. 1921 v So. Chicagu), in Ivan Molek.

SEZNAM PRIREDB SLOVENSКИH ORGANIZACIJ V CHICAGU

Februar.

"Narodni Vitezi" št. 39 SNPJ. — Maškaradna veselica v soboto 12. feb. v dvorani SNPJ.

Marec.

"Pionir" št. 559 SNPJ. — Zabava na pustni torek zvečer 1. marca v dvorani SNPJ.

Z. S. O. — Veselica v soboto 12. marca v Narodni dvorani.

Dramski odsek kluba št. 1 JSZ. — Igra "Lokalna železnica" v nedeljo 27. marca v dvorani ČSPS.

April.

Pevski zbor "Lira". — Koncert v nedeljo 24. aprila v dvorani SNPJ.

Maj.

Klub št. 1 JSZ. — Prvomajska slavnost v nedeljo 1. maja v dvorani SNPJ.

Pevski zbor "Slovan". — Koncert 8. maja v Hrvatskem domu, So. Chicago.

Soc. pevski zbor "Sava". — Koncert v nedeljo 22. maja v dvorani SNPJ.

Pevski zbor "Triglav". — Koncert 29. maja v Hrvatskem domu, So. Chicago.

Priredbe v prihodnji sezoni.

Klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava v nedeljo 16. oktobra, dvorana ČSPS.

Društvo "Slovenski dom" št. 86 SNPJ. — Veselica v soboto 29. oktobra, dvorana SNPJ.

Pevski zbor "Sava". — Koncert 27. nov., dvorana SNPJ.

Klub št. 1 JSZ. — Dne 31. dec. Silvestrova zabava, dvorana SNPJ.

Žensko društvo "Nada" št. 102 SNPJ. — Dne 8. jan. 1928 veselica, dvorana SNPJ.

Klub št. 1 JSZ. — Dramska predstava 29. jan. 1928, dvorana ČSPS. — Druge priredbe kluba št. 1 v l. 1928: Dne 8. aprila dramska predstava v dvorani Č. S. P. S. — V torek 1. maja prvomajska slavnost, dvorana SNPJ. — Dne 20. maja koncert "Save", dvorana SNPJ.

Ako naznanilo o priredbi vaše organizacije ni točno, sporočite, da se popravi.

The International Savings & Loan Company.

Največje slovensko stavbinsko in posojilno društvo v Ameriki je The International Building and Loan Ass'n v Clevelandu. To društvo, oziroma družba, posluje kot hranilni in posojilni denarni zavod. Razlikuje se od stavbinskih in posojilnih društev v drugih državah v tem, da sprejema tudi hranilne vloge, ker jih zakon države Ohio dovoljuje. V ostalih stavbinska in posojilna društva nimajo te prednosti, kar seveda koristi privatnim bankam. To pojasnjuje, čemu so stavbinska in posojilna društva v Ohiju sorazmerno finančno jačja kot v drugih državah.

Ob zaključku zadnjega poslovnega leta je znašala aktiva tega društva nad poldrug milijon dolarjev. Posluje v lastnem poslopiju na St. Clair Ave., ki je lepše kakor ga ima marsikakšna banka in je vredno zano s stavbiščem \$66,670.94. Hranilne vloge so ob zaključku poslovnega leta 1926 znašale \$1,145,660.69, katere obrestuje po 5%, kar je več kot jih obrestujejo banke v drugih državah. Vsled konkurence, ki jo delajo obihskim bankam stavbinska in posojilna društva v Ohiju, so tudi prve prisiljene plačevati večjo obrestno mero kot pa jo plačajo v drugih državah. Naravno, da to razliko plačajo tisti, ki si denar izposojujejo. Slovenska hranilnica na St. Clair Ave. je razmeroma še mlada. Njena aktiva l. 1917 je znašala samo \$190.60; l. 1920, \$486,468.35; l. 1922, \$657,940.19; l. 1924, \$1,177,590.76; l. 1926, \$1,513,112.30.

Denar posojuje samo na prve uknjižbe. Njen predsednik je Joseph Plevnik, in Paul Schneller tajnik.

DOMAČA ZABAVA KLUBA ŠT. 235 V SHEBOYGANU.

SHEBOYGAN, WIS. — Klub št. 235, J.S.Z. priredi v nedeljo 13. februarja domačo zabavo. Vrši se v dvorani Jos. Fludernika na Indiana Ave. Ta zabava je namenjena samo članom kluba in članom dramskega odseka ter njihovim družinam. Pridite gotovo, ker to bo v resnici prijetna domača zabava. — *Organizator.*

PLESNA VESELICA KLUBA J. S. Z. V PIPETOWNU.

LATROBE, PA. — Rojaki in drugi v tem kraju bodo imeli v soboto dne 12. februarja priliko iti na plesno veselico, ki jo priredi klub št. 178 JSZ. v Pipetownu. Prične se ob 7. zvečer. Imeli bomo izvrstno godbo, in odbor se bo potrudil, da zadovolji vsakega udeleženca. Ne pozabite priti v soboto 12. februarja v Slovenski dom v Pipetownu. — *Mary Fradel.*

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z. IN DRUGIH NAŠIH ORGANIZACIJ.

FEBRUAR.

COLLINWOOD, O. — Klub št. 49 JSZ. ima v soboto 12. februarja v Slovenskem delavskem domu maškaradno veselico.

DETROIT, MICH. — Maškaradna veselica kluba št. 114 JSZ. v soboto 12. feb. v Hrvatskem domu.

LATROBE, PA. — Plesna veselica v soboto 12. februarja, ki jo priredi klub št. 178 v Slov. domu v Pipetownu.

BARBERTON, O. — Dramska predstava in veselica kluba št. 232 JSZ. v soboto 19. februarja v dvorani društva "Domovina".

MILWAUKEE, WIS. — V soboto 26. februarja maškarada, ki jo priredi klub št. 37 JSZ. v So. Side Turn Hall.

GLENCOE, O. — Maškaradna veselica kluba št. 2 JSZ. v soboto 26. feb. v Kravanjevih prostorih.

MAREC.

WAUKEGAN, ILL. — Klub št. 45 JSZ. vprizori v nedeljo 20. marca v Slov. nar. domu dramo "Deseti brat".

PENNSYLVANIA. — V nedeljo 27. marca ob 9. dopoldne konferenca klubov JSZ. in društev Izobraževalne akcije JSZ. v dvorani društva SNPJ., Canonsburg.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 27. marca predstava dramskega odseka kluba št. 1 v dvorani ČSPS. Angleška in slovenska predstava.

APRIL.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 10. aprila koncert pevskega zbora "Zarja". Vprizorjena bo opereta "Kovačev študent".

MAJ.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 1. maja prvomajska slavnost v dvorani SNPJ.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 22. maja koncert soc. pevskega zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

(Tajnike klubov prosimo, da nam sporoče datume svojih priredb, da jih uvrstimo v ta seznam.)

TUDI GLENCOE NI BREZ ZABAV.

GLENCOE, O. — Na pustno soboto dne 26. februarja priredi klub št. 2 JSZ. maškaradno veselico, ki se bo vršila v Kravanjevih prostorih. Pričetek ob 7. zvečer. Vstopnina po navadi. Vabimo naše občinstvo v naselbinah Glencoe, Neffs, Lafferty in drugih, da nas poseti ta večer. — *Pripravljalni odbor.*

PRIDITE

na

VSI

VELIKO MAŠKARADNO VESELICO

katere priredi

DR. "NARODNI VITEZI" ŠT. 39, S. N. P. J.

v soboto 12. februarja v dvorani S. N. P. J., 2657 So. Lawndale Ave.,

CHICAGO, ILL.

Začetek ob 8. zvečer.

Vstopnina v predprodaji 50c, pri vratih 75c.

Izbrane maske dobe krasne nagrade. Postrežba bo dobra in obilo zabave.

Agitatorji na delu.

Naročnin so poslali:

Anton Vičič in John Malovasich, Waukegan, Ill.	6
John Kriebelj, Cleveland, O.	5
Joseph Radelj, West Allis, Wis.	5
Frank Kovach, Blaine, O.	4
Anton F. Žagar, Chicago, Ill.	4
Joseph Lever, Newburg, O.	4
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	3
Frank Ilersich, Virden, Ill.	3
Ernest Bajec, Cleveland, O.	3
Anton Bobnar, Bridgeport, O.	3
Joseph Britz, Lawrence, Pa.	2
John M. Stonich, Pueblo, Colo.	2
John Kobal, Johnstown, Pa.	2
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	2
Anton Debevc, Sheboygan, Wis.	2
Tony Celin, Library, Pa.	2
Lawrence Selak, Collinwood, O.	2
John Terčelj, Strabane, Pa.	2
John Lamuth, Detroit, Mich.	2
John Goršek, Springfield, Ill.	1
John Deželan, Onnalinda, Pa.	1
Martin Judnich, Waukegan, Ill.	1
Joseph Čebular, Vandling, Pa.	1
Christina Omahne, Clinton, Ind.	1
Joseph Zupančič, Chicago, Ill.	1
John Vitez, Detroit, Mich.	1
John Mauri, Neffs, O.	1
Frank Rataic, Forest City, Pa.	1
Tony Zupančič, Point Marion, Pa.	1
Rose Jereb, Rock Springs, Wyo.	1
Rudolph Potočnik, Detroit, Mich.	1
Paul Slabe, West Park, O.	1
Frank Potočnik, Bowen, Colo.	1

Anton Slobodnik, Crested Butte, Colo.	1
John Juvanc, Clinton, Ind.	1
Tony Stražišar, Windber, Pa.	1

DRUŽABEN VEČER V POČAST SODRUGI- NJE G. L. KIRKPATRICK.

CHICAGO, ILL. — Socialisti okraja Cook prirede v četrtek 17. feb. družabni sestanek v restavraciji bratov Koppel, 2752 W. Division St. Rezervacije so \$1 za osebo. V pripravljalnem odboru so sodrugi Mahony, Pogorelec in Halushka. Sodruginja Kirkpatrick je bila dolgo tajnica socialistične okrajne organizacije v Chicagu; za to svoje delo ni prejela nikake plače; ne le to, ampak je tudi prispevala v strankine fonde iz svojih sredstev. Sedanji tajnik okrajne organizacije je M. V. Halushka. Tega družabnega sestanka, ki je prirejen v priznanje sodruginji Kirkpatrick za njeno delo, se more udeležiti vsakdo, ki se prijavi vsaj par dni preje enemu izmed omenjenih članov pripravljalnega odbora. — P. O.

ZABAVA DRUŠTVA "PIONIR" NA PUSTNI TOREK.

CHICAGO, ILL. — Hopsasa—pepelnica je blizu, in pustni torek še en dan bližje. Pepelnica nam ne dela skrbi, kajti na pustni torek zvečer dne 1. marca priredi društvo "Pionir" št. 559 SNPJ, v jednotini dvorani pravo pustno zabavo. Maske so dobrodošle, nagrado pa naj prinese vsaka s seboj. Vstopnina je 35c. Zabave bo mnogo, godba fina, in udeleženci taki, med kakršnimi je prijetno biti. — Mlad pionir.

Tisoč novih naročnikov Proletarcu je cilj, ki ga bodo zastopniki in drugi dosegli v tem letu.

ŠTIRIM MASKAM

ŠTIRI NAGRADE

na

MAŠKARADNI VESELICI

**KLUBA ŠT. 49 J. S. Z.,
V SOBOTO 12. FEBRUARJA**

**v Slovenskem Del. Domu, 15333 Waterloo Rd.,
COLLINWOOD, O.**

Vstopnina 50c.

Pričetek ob 7. zvečer.

- 1.) Žensko zapestno uro dobi najlepša maska (dama).
- 2.) Namizno orodje dobi maska, ki bo najboljše predstavljala delavca boritelja, predstavljajoč osvoboditev iz mezdne sužnosti.
- 3.) Samopojnik dobi najgrša maska.
- 4.) Najbolj šaljiva hohohoho-hehehe maska dobi zavoj, kaj bo v njemu, je pa za sedaj še skrivnost.

PRIDITE VSI!

NE POZABITE!

✠ V ŠČIPCI. ✠

ZANIMIVA SEJA.

Zadnja letna seja gl. odbora KSKJ. je bila ena najburnejših v zgodovini najstarejše slovenske podporne organizacije. Očitki so deževali na vse strani. Komaj je duhovni vodja odmolil, že so letele psovke, pridige in očitki. Glavni tajnik je naredil samo eno pomoto v 18. letih. "Pozabil" je uknjižiti ček za okrog \$60, ki ga je dobil za jednoto. Šlo se je radi komišna. Černe in njegov "izvedenec" sta bila navzoča. Dr. Grahek je zagovarjal Zalarja. Ko so se nazmerjali, ko se je pogrebnik dodobra razjokal, je duhovni vodja molil zaključno molitev. Ta čudna povest o komišnu je šeboyganski fajmošter prvotno naperil proti SNPJ. A kar nenadoma, kakor bi treščil, je planila v glavni urad in na sejo gl. odbora KSKJ. — *Tresk.*

IZ CALIFORNIJE.

California je bogata na vsakovrstnih pridelkih, zato trpi v nji mnogo ljudi pomankanje. Prosperiteta je ogromna, a ob enem veliko ljudi brez zaslužka. Isčejo delo, begajo od tovarne do tovarne, iz kraja v kraj, in čitajo liste, ki dan za dnevno slovesno razglasajo prosperiteto Californije. Sedaj je v nevarnosti (prosperiteta). Ogroža jo Mehiko. Patriotje pravijo: Udarimo nanjo! (Na Mehiko.) Kdo pravi, da v Californiji nismo zavedni? — *Californijski svetilnik.*

MAŠKARADA V SAN FRANCISCO.

V nedeljo 20. feb. priredita klub "Slovenia" in društvo "Tabor Slovanov" št. 304 SNPJ. maškaradno veselico v Eagles Auditorium, 275 Golden Gate Ave. Udeležba bo velika in mask veliko, ki bodo lepe in grde. Vidim jih že, kako se pripravljajo. Tudi nagrade so mi znane. — *Calif. svetilnik.*

PREDAVATELJ PROTI POLITIKI.

Bingelj prireja politična predavanja proti politiki. Če kdo pride in mu stavi vprašanja ga zmeša, da mora prenehati, in tedaj se prične redna seja. Bingelj pravi, da je za podporno organizacijo velika nezgoda, ako se peča z delavsko politiko. Sme pa se prodati kapitalističnim politikom, kajti to je izraz lojalnosti do domovine, ne pa politika. — *RK.*

LEWIS ALI U. M. W.

Lewis je zmagal, pošteno ali nepošteno, to za premogarje sedaj ni glavno vprašanje. Vprašanje zanj je, kako izvojevati bitko v čimkrajšem času, ki jo imajo pred seboj. — *Premogar.*

PRIPISKARJEVA TOGOTA.

Pripiskarju se je razlil žolč vsled togote, ker je dramski odsek kluba št. 1 spravil dramo "Tkalcji" tako uspešno na oder. V dvorani (v kateri sam ni bil navzoč) je videl vse, samo ljudi ne. Na odru so vsi govorili slabo, in nihče ni znal slovensko. A on zna. "Vsak na odru ga je lomil po svoje," pravi. Nedavno je pripiskar "vodil" neko miklavževo zabavo. Pa ga je lomil takole: Nav, kom—marč, von efter von." Mežikal je in dajal znamenja z roko ter ukazoval: "Von efter von." Otroci so hihitali, odrasčeni so se muzali, in stare in mlade je bilo sram. — *P. P.*

BINGELJ PROTI KAPITALISTOM.

Bingelj se jezi nad Lewisom in mu očita, da je v službi kapitalistov. "So are you, Bingelj!" Lewis je za unijo in za premogarje vsaj nekaj storil, medtem ko je bil Bingelj vedno metla, s kakršno pometajo višji hlapci. — *Knap.*

DOLG ČAS POSTAJA.

V glavnem uradu HBZ. postaja nekam dolgočasno. "Komunisti" so večinoma ukročeni in so zopet postali kar so bili poprej: eni so narodnjaki, drugi narodni katolíki, tretji so za hrvatskega in proti srbskemu kralju, vsi pa pijejo rakijo. Vrhovni zdravnik Grahek študira, koliko bi dobila centralna podporna organizacija dobička, ako bi šla sama v "butlegarijo". — Na Butlerju vse po starem. — *Pittsburška cekarca.*

SE BOMO UVELJAVILI.

Je slabo, ker nas je toliko Slovencev v Clevelandu in smo tako nepoznani in nevpoštevani, razun pred volitvami. Zato smo mnogi prišli do tega spoznanja: Politika je slaba, če je delavska. Zato smo proti politiki. Smo pa za demokratsko-republikansko politiko, ker le z njo se bomo uveljavili v javnosti. — *Janko Sítnež.*

RESOLUCIJE IN PREDLAGATELJI.

Društvo v Euclidu je all right, samo neprevidno je, ker se pusti vleči za nos. Če pride v neprimilike, se mu bodo tisti, ki so ga z resolucijo izvabili v past, smejali v pest, ker so prestrahopetni, da se bi smejali na glas. — *J. G.*

BINGELJ NA AGITACIJI ZA NOVE ČLANE.

Bingelj: Si že član naše Zveze?

Rogelj: Ne še.

Bingelj: Saj si vendar proti združitvi — pristopi tedaj!

Rogelj: O, jaz sem za združitev, in tudi pristopim.

Bingelj: Gud baj!

ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI.

Narečite si dnevnik

"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213

Uradne ure: Od 2 do 4 pop., in od 6 do 8 zvečer.

VEČERNA ŠOLA POLITIČNE EKONOMIJE V CLEVELANDU.

Že na več sejah soc. kluba št. 27 v Clevelandu se je prineslo na dnevni red v zadnjem času vprašanje o možnosti organizirati večerno šolo, v kateri bi se poučevalo in razpravljalo o eni ali drugi socialni znanosti. O tem se je pretresalo tudi na skupni seji collinwoodskega in clevelandskega kluba meseca decembra, toda ukrenilo se ni nič definitivnega. Na zadnji seji soc. kluba št. 27 se je o tem vprašanju ponovno razpravljalo in prišlo do sklepa, da se večerna šola te vrste ustanovi, ako bo zanimanje zanjo med sodrugi in simpatičarji dovolj obširno. Predno se jo ustanovi je potrebno, da se priklasi dovolj oseb, ki bi se resno posvetile študiji politične ekonomije tekom prihodnjih par mesecev, ki so nam še na razpolago v tekoči sezoni.

Knjiga, ki bi služila za "text book" se imenuje *The Tragedy of Waste* (Tragedija potrate — v ekonomskem smislu) katero je spisal Stuart Chase, eden izmed najvplivnejših ekonomov nove šole v Združenih državah. Ob času ko je bila ta knjiga izdana, nekako pred letom dni, je naredila v vseh krogih ki se zanimajo za te vrste literaturo, veliko senzacijo. Delo je namreč rezultat obširne študije tekočega industrialnega sistema in je po izjavi raznih kritikov monu-

mentalnega pomena. Prvotno je stala \$2 za izvod; ali ker je organizacija pod imenom Workers' Educational Bureau of America želela, kakor tudi avtor sam, da pride tudi med delavstvo v čim večjem številu, jo je ta organizacija pozneje izdala v mehko vezani obliki radi tega da se ji zniža ceno, katera je 50 centov. Priporočljivo je, da si jo nabavi vsak delavec ki je več ali manj vešč angleškega jezika. Ako jo dobro prebavi, dobi iz nje že precej liberalno izobrazbo na polju ekonomije.

Z namenom, da se organizira te vrste večerni tečaj, katerega slušatelji bi se shajali enkrat na teden in v katerem bi poučeval sodrug Anton Garden, se sklicuje prvi sestanek, ki bo v soboto dne 12. feb. ob 7. zvečer v prostorih soc. kluba št. 27. Vse sodruge in sploh vsako osebo, ki se zanima in si želi pridobiti več izobrazbe, vabimo, da se udeleži tega sestanka. Stroškov s to šolo ne bo skoro nikakih, oziroma tisti, ki so zmožni čitati angleščino, si bodo nabavili knjigo. To bodo vsi stroški. Slovenskemu delavstvu v Clevelandu priporočamo, da se posluži te prilike, kajti za delavstvo je nadvse važno, da čimbolj pozna sistem v katerem živi, kje ga žuli čevelj in kako si odpomoči. — P. O.

Čitanje je zelo priporočljivo. Ampak med čitanjem lepih, koristnih reči in šundromanov je razlika.

BARETINCIC & HAKY POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih za stav, bodisi slovenskih, hrvaških ali ameriškanskih, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvaških rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se toplo priporočam.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

6% IN VARNO

6% IN VARNO

Zlati bondi na prvo vknjižbo za
na imenitnem prostoru ležečo
lastnino, na prodaj pri nas

MILLARD STATE BANK

3643-3645 WEST 26th STREET

At Millard Avenue

CHICAGO, ILL.

Oglejte si naše varnostne bančne shrambe,
največje na zapadni strani mesta.

BANČNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer;
v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne;
v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

PRIZNANJE IN ZAHVALA ZA SODELOVANJE.

Vsem, ki so sodelovali v drami "Tkalci", ki je bila vpriporjena dne 30. januarja, izrekamo na tem mestu zahvalo za trud, ki so ga imeli na dan predstave in preje. — Za dramski odsek kluba št. 1, JSZ., Andrew Kobal.

POSTEPENI RAZVOJ NAUKE

je tema, o kojoj će predavati Teodor Cvetkov, urednik "Novog Svijeta", u petak 11. februara u prostorijama Jugoslovanskog Prosvjetnog Udruženja, 1345 W. 18th St., u Chicagu. — Ulaz svakome slobodan i besplatan. Početak točno u 7:30 na večer.

POPRAVEK K DOPISU IZ LAWRENCE.

V zadnji številki je bil pod naslovom "Padanje nekaj procvitajoče naselbine" priobčen dopis iz Lawrence, v katerem je med drugim rečeno, da bo Hendersonville majna v kratkem ustavila obrat. Pravilno bi se moralo glasiti, da je z njim prenehala že precej časa nazaj.

SODRUGOM IN SOMIŠLJENIKOM V COLLINWOODU.

Seje kluba št. 49 JSZ. se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v Slovenskem Del. Domu, 15333 Waterloo Rd. Vse tiste ki simpatizirajo z našim gibanjem vabimo v naš krog. Sodrugi, agitirajte za pojačanje kluba! Udeležujte se sej redno, kajti agilnost organizacije je odvisna od agilnosti članov. — Tajnik.

SODRUGOM V CLEVELANDU.

Seje soc. kluba št. 27. se vrše dvakrat v mesecu: vsako drugo nedeljo dopoldne in vsako četrto nedeljo popoldne. Seja četrto nedeljo v mesecu je namenjena v glavnem za predavanja in diskuzije. — Sodrugi, prihajajte redno k sejam in pridobite klubu novih članov!

POVRATEK INFLUENCE.

Epidemija influence se širi po Evropi in orijentu. Iz Tokija, Japonsko, na eni strani in iz Francije, Švice, Belgije, Danske itd. z druge poročajo o tisočih novih slučajev te bolezni. Da se obvarujete nevarnosti pred flu, bodite zmerni v jedi in pijači, poslužujte se svežega zraka, držite odvajalni sistem v redu (v kar vam pomaga Trinerjevo grenko vino, ker je pripomoček k pravilnemu delovanju črev ter jih drži čiste) in ogibajte se skrbem! Bodite vedno pripravljeni na nevarnost, toda ne smete si delati skrbi radi nje! — Trinerjevo grenko vino (\$1.25 steklenica, 15c vzorčne steklenice, ako pošljete naročilo na Joseph Triner Company, 1333 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.) Trinerjeve Cold Tablets (30c) in Trinerjev Cough Sedative (mala 25, velika 50c) so zdravila, ki bi morala biti pri roki v vsakem domu. Na prodaj v vseh lekarnah.

BANKE ZAPRTE NA LINCOLNOV DAN.

Dan Lincolnovega rojstva pade to leto na soboto 12. feb. Opozarjamo vas, da bodo banke v Chicagu na ta dan zaprte. Z ozirom na to, da večina naših ljudi opravlja svoje bančne posle ob sobotah, je dobro, da si to naznanilo bančnih zavodov vzamete na znanje in izvršite svoje nujne opravke v petek, dan pred praznikom.

VEČ KOT 40 LET

Imovina
\$19,000,000.00

služi ta banka verno in pošteno vsem ki z njo poslujejo. Prihranki, ki jih imajo v nji tisoči zaupnikov, znašajo mnogo milijonov dolarjev.

Kakorkoli nameravate vložiti vaše prihranke, poizvedite preje, kakšne ugodnosti dobivajo tisti, ki poslujejo s to banko.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

vogal W. 19th St. in Blue Island Avenue.
CHICAGO, ILL.

NAJVEČJA SLOVANSKA BANKA V AMERIKI.

Uradne ure: od 9. zjutraj do 4. popoldne, v ponedeljek in v soboto od 9. zjutraj do 8. zvečer.